

SenV juli/augustus 1983

Het komt me voor dat goedkoop bouwen en het kiezen van de beste lokatie (= is bouwen waar de behoefte bestaat) in toenemende mate van groot belang is.

De schrijver is tenslotte weinig optimistisch over het opleven van de woningmarkt. Hij wijst daarbij op de stijgende bouwkosten (maar dat is inmiddels wel achterhaald!), inkomensdaling, behoefte bij lagere inkomensgroepen, minder krediet-faciliteiten van financiers, een opgedroogd overheidsbudget en een lage prioriteit voor wonen bij de consument. Dit pessimisme lijkt me strijdig met de opgebouwde theorie. Discontinuïteit betekent nu eenmaal dat er na een dal uiteindelijk weer een piek komt.

Adriaansens, tenslotte, behandelt de financiële aspecten van de bouw. Qua probleembeschrijving is er sprake van een overlapping met het betoog van Roest. Adriaansens geeft daarnaast een aantal oplossingsrichtingen aan. Hij doet suggesties gericht op mobilisatie van gelden voor de woningbouw, suggesties voor het terughalen van beleggers in de bouw, suggesties voor goedkoper bouwen en suggesties voor het verlagen van de woonlasten. Het betreft hier een korte samenvatting van allerlei wensen die in de loop van de tijd naar voren zijn gebracht. Alleen voor leken biedt dit nog nieuwe informatie. Na 25 blz. is dan de financiële koek op en volgt nog (in strijd met de titel van de bijdrage) een verhandeling van 10 blz. over allerlei juridische kwesties terzake van het bouw- en woningrecht, waardoor een soort „twee halen één betalen“ ontstaat.

Als geheel genomen lijkt het me voor „ginnens“ zeker nuttig van de inhoud van de bijdragen kennis te nemen. „Gevorderden“ zullen weinig moeite hebben in een paar verloren uurtjes de voor hen interessantste bladzijden op te sporen.

P. Veld

H. Mastop,

Planning en recht; hoofdstukken uit een moeilijke relatie.

Verkenning in planologie en demografie nr. 25, Planologisch en Demografisch Instituut, Universiteit van Amsterdam, 1982, 80 blz., ISBN -, f 10,-, te bestellen 020 - 5254040

Een opmerkelijk geschrift, omdat Mastop het heeft aangedurfd om vanuit zijn specifiek sociaal-wetenschappelijke achtergrond het juridische denken met betrekking tot de verhouding tussen planning en

recht op een rijtje te zetten, met de bedoeling om dit vervolgens te confronteren met de eigen planningmethodologische optiek.

Deze studie maakt deel uit van een onderzoek dat als doelstelling heeft: „Het komen tot een evaluatie van de potentiële bijdragen van de strategische-keuzebenadering aan de planningmethodologie en het leveren van aanzetten tot een methodologie van planvorming, binnen het in Nederland vigerende ruimtelijk ordeningsrecht“. Aangekend wordt daarbij dat een en ander zich uitsluitend richt op het provinciale niveau van ruimtelijke planning en planvorming.

Niet zonder belang is het gegeven dat Mastop behoort tot wat men misschien zou mogen noemen de „school van Faludi“, die „uitgaat van de veronderstelling, dat de strategische-keuzebenadering gezien kan worden als representant van een meer algemene stroming in de planningmethodologie, waarin planning primair wordt gezien als vorm van besluitvorming“ (pag. 1). Hierdoor wordt planning noodzakelijkerwijs beschouwd als een „continue aan gelegenheid“, hetgeen „leidt tot een relativisering van het (ruimtelijk) plan als product, als instrument“ (t.a.p.).

Op dit punt openbaart zich dan in de gedachtengang van Mastop vooral de spanning met het ruimtelijk ordeningsrecht, waarin het plan langzamerhand middels tal van bestaande en in voorbereiding zijnde wetgeving flink geïnstitutionaliseerd is.

„Gegeven dit verschijnen van de planfiguur in het recht lijkt er ruimte te zijn voor een confrontatie van de methodologie van planning als vorm van besluitvorming en het in Nederland gegroeide ruimtelijk bestuursrecht“ (pag. 2).

In eerste instantie tracht Mastop zich een totaalbeeld van het Nederlandse rechtssysteem te verschaffen door enkele bekende indelingen daarvan — met name die van Van Wijk/Konijnenbelt, Hirsch Ballin en Couwenberg — in één schema samen te brengen. Soortgelijke schema's worden nadien in de studie op nog enkele plaatsen gepresenteerd; ik moet bekennen deze niet steeds even verhelderend te hebben gevonden.

Inzake het rechtskarakter van het plan passeren met name de opvattingen van Belinfante, Bulthuis en Van Eijkern de revue. Vervolgens wordt speciale aandacht gewijd aan een drietal recente bijdragen, namelijk die van De Haan, Drupsteen en Fernhout (Bestuursrecht in de sociale rechtsstaat), Hirsch Ballin (Publiekrecht en

beleid) en Bussink (Plannen voor stadsvernieuwing). Mastop's kennelijke behoefte om divergerende denkrichtingen met elkaar te verzoenen bereikt een hoogtepunt, waar hij de rechtsfilosofische beleidsconceptie van Hirsch Ballin formuleert als „voor-waarde“ voor de beleidsinstrumentele aanpak van De Haan c.s. (pag. 53) Een gedachte waarmee de betrokken auteurs zelf naar ik veronderstel wel enige moeite zullen hebben.

Na daarop een beschouwing over de verhouding tussen planning en wetgeving ten beste te hebben gegeven, zet Mastop tenslotte enkele verschilpunten tussen de juridische visie op het verschijnsel plan en de eigen planningmethodologische optiek tegenover elkaar. Een uitgewerkte confrontatie levert dat eigenlijk niet op, zoals Mastop ook zelf toegeeft (pag. 66).

De onderhavige materie is inderdaad te ingewikkeld om in zo'n kort bestek voldoende te kunnen worden uitgediept. Mastop heeft dan ook slechts bedoeld enkele „hoofdstukken“ verkennenderwijs voor het voetlicht te brengen. Voor deze onderneming komt hem ongetwijfeld grote lof toe: in de eerste plaats omdat hij zich in de juridische denkwereld zo consciëntieus heeft ingeleefd en in de tweede plaats omdat daarmee weer een belangrijke aanzet is gegeven voor een meer interdisciplinaire benadering van het openbaar bestuur.

Het voorgaande moge duidelijk hebben gemaakt dat Mastop's studie primair interessant is voor de theoretisch geïnteresseerde lezers van dit blad, maar daarnaast mag het besproken thema van zo fundamenteel belang worden geacht voor de praktijk van de ruimtelijke ordening, dat ook een ruimere aanbeveling hier zeker op haar plaats is.

mr. H. Aardema

Martin and Voorhees Associates, Van den Broeke Social Research B.V., Long distance travel study, Phase 1, final report.

Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Projektbureau Integrale Verkeers- en Vervoerstudies, 1981, 133 blz., ISBN -, f —, — te bestellen 070 - 747454

In dit rapport wordt een studie beschreven die door de bovengenoemde bureau's is verricht naar de kenmerken van het lange afstandsverkeer in Nederland. Het voornaamste doel van deze studie is het ontwikkelen van een model voor het lange